

7. Комиссаров В.Н. Проблемы определения антонимов // Вопросы языкознания. – 1957. – № 2. – С. 49-58.
8. Кононенко В.І. Антоніміка синтаксичних конструкцій (на матеріалі російської та української мов) // Мовознавство. – 1974. – № 6. – С. 13-20.
9. Новиков Л.А. Антонимия в русском языке: (Семантический анализ противоположности в лексике). – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1973. – 268 с.
10. Новиков Л.А. Логическая противоположность и лексическая антонимия // Русский язык в школе. – 1966. – № 4. – С. 79-87.
11. Полюга Л.М. Словник антонімів української мови / За ред. Л.С. Паламарчука. – 2-е вид., доп. і випр. – К.: Довіра, 2004. – 275 с.
12. Тараненко О.О. Антоніми // Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: В.М. Русанівський, О.О. Тараненко (співголови), М.П. Зяблюк та ін. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Укр. енцикл., 2004. – С. 27-29.

Г.О.Козачук

СЕМАНТИКО-ГРАМАТИЧНІ ФУНКЦІЇ МІСЦЕВОГО ВІДМІНКА З ПРИЙМЕННИКОМ *НА* У СТРУКТУРІ РЕЧЕННЯ

Визначення функціонування відмінків іменника у структурі речення належить до непростих питань мовознавства. У традиційних граматиках української мови загалом представлені основні значення відмінків, але кожний з них, особливо прийменниковий, має ряд інших значень, які також потребують вивчення і наукового опису.

Стаття ставить своєю метою проаналізувати значення місцевого відмінка з прийменником *на* у семантико-граматичній структурі речення. У ній на великому фактичному матеріалі показано не лише основні значення цієї відмінкової форми, а й з'ясовано синкретичні значення, виявлено лексико-граматичні чинники, які зумовлюють синкретизм.

Категорія відмінка – це словозмінна категорія слів-імен, яка виражається в системі протиставлених один одному ряду форм і яка виражає відношення імені до іншого слова (словоформи) у складі словосполучення та речення, і значення відмінків формуються на основі їх синтаксичних функцій [10, 474–475]. Але разом з тим, маючи високий ступінь абстрактності, вони у переважній більшості можуть виявляти різні значення (шити голкою – об'єктне; їхати полем – обставинне; стати артистом – предикативне; розмило дощем – суб'єктне). І.К.Кучеренко зауважує, „... що функція іменника у реченні не визначається граматичним значенням відмінка: фактично іменник у різних відмінках може виконувати одну і ту ж функцію і, навпаки, у тому ж відмінку – різні функції” [5, 158–159].

Кожний відмінок виявляє у реченні як комплекс своїх основних ядерних значень, так і периферійних, які характеризуються тим, що часто виступають у смислових зв'язках з іншим значенням, набуваючи ознак синкретизму. Так

виникають значення об'єктно-атрибутивні, суб'єктно-атрибутивні, суб'єктно-об'єктні, об'єктно-обставинні, атрибутивно-обставинні тощо. Основні значення відмінків майже не мають лексико-семантичних обмежень, а периферійні – часто супроводжує певна лексико-семантична чи синтаксична обмеженість.

Більшість непрямих відмінків в українській мові виражає свої значення у безприйменниковій та прийменниковій формах. Лише місцевий відмінок завжди прийменниковий. Він вживається тільки з п'ятьма прийменниками – *в, на, по, при, о (об)*.

Сама назва місцевого відмінка „... говорить про те, що іменник у цій формі називає предмет, який виступає місцем дії: на заводі, на вербі, у столі, при хаті” [6, 136]. Цей відмінок може мати й інші, периферійні, значення, зокрема, характеристики предмета дії (обіцяти на словах, летіти на крилах, лічити на пальцях); відношення, стосунку (пальто на гудзиках, пиріг на дріжджах, каша на молоці, їзда на лижах та інші). Периферійні значення відмінків встановлюються у словосполученні чи реченні.

Специфікою місцевого відмінка є те, що він у структурі речення виконує роль детермінанта і залежить не від окремого слова, а від предикативного центра в цілому [1, 41]. Він разом з тим чи іншим прийменником становить одну значеннєву одиницю, яка в граматичній структурі речення виконує функцію одного його члена. М.Я.Плющ зазначає, що „функціональні можливості відмінкової форми в структурі речення завжди багатоманітніші, аніж основні відмінкові значення” [8, 212]. А тому „функціональний аналіз відмінків повинен будуватися на виявленні факторів, що беруть участь в утворенні відмінкових значень, серед яких найважливіше належить дослідженню характеру граматичного зв'язку відмінкової словоформи в словосполученні і реченні...” [7, 16]. При цьому важливо зважати на взаємодію дієслівних та іменних категоріальних значень, бо будь-яка граматична категорія завжди розглядається у зв'язках з іншими категоріями, які взаємодіють у структурі речення.

Одна й та ж відмінкова форма може бути виразником різних функціонально-семантичних значень. Наприклад, відповідно до тієї функції, яку здатний виконувати місцевий відмінок, він виступає мовним засобом вираження категоріальних значень, які співвідносяться з поняттями і категоріями об'єктивної дійсності, а саме: місця, часу, способу дії, атрибутивності тощо. І.Р.Вихованець зазначає, що „не всі вживання місцевого відмінка стосуються власне відмінкового функціонування” [2, 79]. Місцевий відмінок у реченні дуже активно функціонує з обставинним значенням, переводячи іменники на синтаксичному рівні у прислівники. Залежно від семантичних типів предикатів та їхньої семантико-синтаксичної валентності пов'язаний з ними місцевий відмінок може виражати статичну і динамічну локалізацію, інструментальність, суб'єктність та об'єктність. Функція

статичної локалізації для нього є найголовнішою, а його суб'єктна функція належить до найпериферійніших. [3, 80]

Місцевий відмінок іменника з прийменником *в* у семантико-синтаксичній структурі речення порівняно з іншими прийменниками вживається найчастіше [4, 9]. Дослідження засвідчують, що синтаксичні конструкції з прийменником *в* і *на* у місцевому відмінку належать до найактивніших в українській мові. Місцевий відмінок з прийменником *на* виконує насамперед свою основну функцію – обставини місця. Аналіз синтаксичних структур з місцевим відмінком з прийменником *на* дає змогу засвідчити, що ця відмінкова форма виконує власне-локативну функцію, коли пов'язана з дієсловами загального локативного значення (бути, перебувати, розташовуватися, знаходитися, опинятися) та тими, що виражають просторове розташування предмета (стояти, лежати, сидіти): Молодь вся була *на полі*, Бо якраз настали жнива (Л.Українка); Я сам перебував *на багатьох фронтах* від першого і до останнього пострілу (В.Логвиненко); Люди чорною гаттю стояли *на обох берегах Ташані* (Г.Тютюнник); Зеленіє обабіч дороги перша ніжна весняна травичка, ... дикі груші, що стоять *на пагорбах*, ... ще тільки брунькуються... (Г.Тютюнник); *На возі* сидів гарний козак молодий (М.Вовчок); Он сидить *на щоглі* чайка, Скиглить-галасує (Л.Українка).

Локативного значення можуть набувати й інші дієслова, які пов'язуються з місцевим відмінком іменників різної семантики. Передусім це іменники, які означають необмежений простір (роздолля, бистрина (водяна), поле, обрій, оболонь, земля, луки, узгір'я, Правобережжя, дно (моря), води, плесо (ставу), берег, могила, Україна, небо, луг та інші): *На роздоллі* Буйні квіти, Оксамити Розсипає ярь (В.Чумак); Тихо коливалася осока та латаття *на водяній бистрині* (І.Нечуй-Левицький); Чому *на чужому полі* Хоч сонце й пече доволі, А мені холодно? (Б.Олійник); А там, *на обрії*, стоїть не вершник таємничий (М.Рильський); У тіні верб *на оболоні*, Де в пояс вигула кропива, Хитають головами коні... (Д.Павличко); Ми збирали з сином *на землі* каштани... (М.Рильський); Жовті косатні цвітуть *на мокрих луках*.. (Богдан-Ігор Антонич); Рось, росисте, колосисте жито, *На узгір'ї* пахне чебер та полин (А.Малишко); Цього року *на Правобережжі* рано прокинулася весна (П.Панч); І неситий не виоре *на дні моря* поля (Т.Шевченко); Заснули води і човни *на водах* (М.Рильський); *На плесі* великого ставу білими островами пропливає водоплавна птиця (М.Стельмах); Обіч поралися коло шаланд *на березі* рибалки артілі (Ю.Яновський); Як умру, то поховайте Мене *на могилі*, Серед степу широкого, *На Вкраїні* милій... (Т.Шевченко); Зірка пада ясна і дугу розкида *на широкому темному небі* (М.Рильський); Буй-тури вітру мчаться *на лугах* (А.Малишко).

Якщо іменники у місцевому відмінку з прийменником *на* залежать від дієслів незагального локативного чи просторового значення, то на локативне значення їх більшою чи меншою мірою накладається об'єктний відтінок. Це

буває за умови, коли дієслово не пов'язане з власне-локативним значенням, а залежний від нього іменник з прийменником *на* необмеженої семантики. Іменники можуть позначати умовно обмежений простір [11, 62]: город, озеро, круча, шлях, Дунай, горбок, вокзал, межа, подвір'я, грядка, дорога, вируб, галявина, вигон, майдан, станція, хутір, Дніпро, гора, Поділ, міст, обніжок, вулиця тощо: Ми колись згрібали листя й палили *на городі*... (Є.Гуцало); Синім вогнем *на озерах* Волині, Садам достиглим *на кручі* дніпровій, Димом-туманом в полтавській долині Вересень ходить... (М.Нагнибіда); Ти зрікся мови рідної! Ганьба тебе зустрине *на шляху* вузькому (Д.Павличко); Весна прийшла *на синьому Дунаї*, Сплескала лебединими крильми (І.Франко); *На* невеличкому *горбку* пани сурмили збір (О.Довженко); Лиш *на вокзалі* паровози бадьоро, весело кричать (П.Тичина); Перемірявши город, вони розділили його вздовж пополювині й позабивали *на межі* кілки (І.Нечуй-Левицький); Соняшники горять *на подвір'ях*... (Є.Гуцало); Діамант дорогий *на дорозі* лежав... (В.Самійленко); *На вирубі* ріка померла... (Д.Павличко); Я жив колись *на цій галявині*... (Д.Павличко); Вже й трава *На вигоні* от-от зазеленіє! (М.Рильський); І розцвіла, як квітка, мова *На рідній ниві* над струмком... (О.Олесь); Сіло сонце. *На майдані* Сяйні огнища горять І дівчата завітчані З парубками гомонять (Я.Щоголів); Щелконогов зійшов *на маленькій станції* непоказного районного міста... (Є.Гуцало); Я жив *на хуторі*... (Т.Шевченко); Я тільки хаточку в тім раї Благов, і досі ще благаю, Щоб хоч умерти *на Дніпрі*, Хоч *на* малесенькій *горі* (Т.Шевченко); *На Подолі* козаки гуляють (Т.Шевченко).

Обставиною місця можуть бути іменники в місцевому відмінку з прийменником *на*, які не мають власне-локального значення (світ, поверхня, сторожа, воля, безлюддя, безводдя, безриб'я, завада, холод, мороз та інші): Нема *на світі* України, Немає другого Дніпра (Т.Шевченко); *На сонній поверхні* гранітної брили Сонце, згорнувшись клубочком, спить (Д.Павличко); Стоїш ти гордо *на сторожі* Народних прагнень і святинь (С.Черкасенко); Поволі, поволі, по синім полі дими кружляють *на вольній волі* (Богдан-Ігор Антонич); Гину тут *на безлюдді* в селі. Сиди цілий день, як заклата, нема з ким і слова мовити (Л.Українка); Як у літню спеку, *на безводді*, надібавши невеличку течію ... припадає чоловік до неї ..., так Христя з згагою прислухалась до того вечірнього клекоту... (П.Мирний); *На безриб'ї* і рак – риба (Прислів'я); Сам Віктор ... не міг розібратися в тому, що ставало *на заваді* в роботі (М.Руденко); *На холоді* сердешна мати під тинном, знай собі, сидить (Т.Шевченко); А тепер танцюй, небоже, *на морозі* гопака (Л.Глібов).

Значна частина іменників у місцевому відмінку з прийменником *на* у реченнях виявляє функціональний синкретизм, зокрема накладання на основне обставинне значення об'єктного, атрибутивного чи предикативного. Це буває тоді, коли іменник має конкретне значення, наприклад: стіл, вікно, поріг, піч, канапа, лавка, ліжко, долівка, горище, стелаж, диван, поміст, пеньок тощо: *На*

столі вигравав самовар журливу пісню (П.Мирний); Мороз погрози пише *на вікні* (М.Рильський); Спинилось літо *на порозі* і дише полум'ям на все (М.Рильський); В гуцульській хаті *на печі*, В куточку сушиться пшениця На калачі (Д.Павличко); Жінки прибирали з столу, а які сиділи *на оксамитовій канаті* і щось собі говорили (А.Головка); Старший брат сів *на лавці*, а усі інші [діти] у рядочок коло його (М.Вовчок); Господиня постелила Чернишові *на ліжку*, а Козакову *на долівці* (О.Гончар); *На горищі* загупав ногами батько (С.Чорнобривець); *На довгих стелажках*, прикрашених квітами, красувалися сотні сортів його гібридів (О.Довженко); Вони сиділи *на м'якому дивані* коло невеличкого столика (П.Мирний); Мої мости калинові, хати *на помості* (Коломийка); Аж бачить дівчинка – серед галявини стоїть хата *на двох пеньках* (Народна казка).

Іменниками у місцевому відмінку з прийменником *на* можуть бути також назви рослинного світу (дерево, кущ, калина, каштан, тополя, верба, дуб, вишня, трава, мурава, барвінок, гілля, клен, осичина, соснина тощо): Листя *на деревах* починає жолобитися (Є.Гуцало); Стоїть у росах, відновитись хоче, Брунатний лист *на паркових куцах* (М.Зеров); В небі місяць лине, оцвітає вечір, в лузі *на калині* соловей щебече (В.Сосюра); Бруньки *на каштанах* поналивалися (О.Вишня); Все більш облітає зів'ялого листя *на срібній тополі* осіннього дня (М.Терещенко); А *на вербі* срібляться котики, І став холодний посинів (М.Рильський); Сидить голуб *на дубочку*, а голубка *на вишні...* (Народна пісня); Бездумні роси *на траві* поблідлій Живуть життям ритмічним і легким... (М.Рильський); Навколо церкви *на мураві* Сіяють в кошиках паски (Д.Павличко); *На* зеленім *барвіночку* Козак коня попасає (Народна пісня); Погляньте, скільки його [листя] золотих лахів поначіплювано *на березовому гіллі, на кленах, на зірчастій калині* (Є.Гуцало); Он *на стрункій, на високій осичині* Листя пестливо тремтить (М.Старицький); Тільки вітер *на соснині* сумну пісню вигравав (Р.Савицький).

Іменники у місцевому відмінку з прийменником *на* можуть називати місце виробничої чи службової діяльності людини або місце, де відбувалася чи відбувається подія, у якій вона брала чи бере участь (завод, фабрика, будівництво, війна, застава, залізниця, заготівля, ферма, квартира, митниця; гуляння, вечорниці, весілля, урок, прем'єра, репетиція, збори, засідання та інші): *На тих заводах* і досі вироблялися танки, броньовики, тисячі снарядів для обложених військ (О.Гончар); *На панчішній фабриці* працювало близько трьох тисяч жінок (Газета); Тато її був бригадиром *на будівництві* (М.Стельмах); Я народився *на війні* – повік спокою не діждати (В.Швець); *На малій прикордонній заставі*, де жили ми як рідна сім'я, у тривожній досвітній заграві одпалала і юність моя (М.Упенік); Батько мій працює старшим кондуктором *на залізниці* (І.Вільде); Любила [Уляна] їздити ... оглядати лісництво, бувати *на заготівлі лісу* (О.Донченко); Семен розставляв вартових *на молочній фермі...* (Л.Смілянський); Миша [Михайло] живе на квартирі у

одного учителя... (Л.Українка); Був там митар посеред них. Так що ж, не все одно *на митниці* сидіти чи ходити за хлібом жебраним? – однака честь! (Л.Українка); Їх можна було бачити *на гулянні* тільки вдвох (А.Шиян); Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці, Бо *на вечорницях* – дівки чарівниці (Народна пісня); Обіцяли бути гості і з сусіднього району Погуляти *на дозвіллі На колгоспному весіллі* (Л.Первомайський); Докія Петрівна сиділа спокійно-сувора, як бувало у школі *на уроках* (А.Головка); Артист *на прем'єрі* грає так, як *на репетиції*... (Ю.Мушкетик); Рано починається робочий день *на радіо* і триває він допізна (Журнал); І от зараз *на тих зборах* радикали заявили, що нічого спільного з москвофілами не мають.. (М.Коцюбинський); *На засіданні* вашої кафедри... зробіте доповідь (Ю.Смолич);

Місцевий відмінок з прийменником *на*, крім обставинного, може мати і об'єктне значення, виконуючи у граматичній структурі речення функції непрямого додатка. За значенням іменники можуть бути різні, зокрема:

а) назви частин тіла людини чи тварини: щока, лице, долоня, вії, губи, голова, руки, лікті, спина, плечі, ноги, очі, лоб та інші: Я тут зведу свої маршрути ... На камінь мокрий підповзу, Щоб *на своїй щоці* відчути З очей морських гірку сльозу (В.Крищенко); Наум бачить, що Маруся зовсім змінилась *на лиці* (Г.Квітка-Основ'яненко); Голова Хоми важко лежить *на долонях* (М.Коцюбинський); Тане сніг *на довгих твоїх віях* (Г.Гнатюк); Мене спалила *на губах* смага (Д.Павличко); Пішла селом, Плаче Катерина; *На голові* хустиночка, *на руках* дитина (Т.Шевченко); Описувала Прохіра їм свою корову, чорну, з білими латками *на спині й морді* (М.Коцюбинський); На їй сорочка з десятки скупі пошита і латана *на плечах* (Л.Українка); Аж перед світом приплився Чіпка додому, ледве *на ногах* стоячи (П.Мирний); Чому розплетена коса, А *на очах* тремтить сльоза? (Народна пісня); По білих лисинах *на лобах* одразу можна було пізнати худобу Окунів (М.Стельмах).

б) Назви істот: кінь, мул, курочка, корова, собака, заєць та інші: Назустріч Чернишові скакав *на баскому коні* якийсь піхотинець... (О.Гончар); *На мулах* нешвидких вона верталась із ясного саду (М.Рильський); *На курочці* пір'ячко рябоє, Любімося, серденько, обоє (Народна пісня); На тобі той капелюх, як *на корові* сідло; У нього стільки грошей, як *на зайцеві* сала; – На мені все загоїться, як *на собаці* (М.Стельмах).

в) Назви знарядь праці, зокрема музичних інструментів (скрипка, трембіта, цимбали, рояль, сопілка, віолончель, бандура, гітара, гармонія, фортепіано, контрабас, акордеон): Струнка, худенька, панна варшав'янка *на скрипці* грала (А.Кравченко); Гуцулко Ксеню, Я тобі *на трембіті* Лиш одній в цілім світі Розкажу про любов (Р.Савицький); Відлом фракійців – гети, забручани і ті, що в придунайських ареалах, на ворога виходили з мечами, а йшли із миром – грала *на цимбалах* (Л.Костенко); Музика далась Настусі дуже легко, і вона швидко вивчилась чудово грати *на роялі* (І.Нечуй-Левицький); Якийсь парубок став грати *на сопілці* (Н.Кобринська); Довго бринить іще рівний звук, немов

хтось вчепив невидиму струну *на віолончелі* (С.Васильченко); Запорожець, підгорнувши ноги, виграє *на бандурі*... (О.Стороженко); Він добре танцює, але це краще грає *на гітарі* й співає (Д.Ткач); Маляренко, адвокат, грав добре *на гармонії* (С.Васильченко); Вона почала вчитись грати на фортеп'яні в одній дами в пансіоні (І.Нечуй-Левицький); Раптом заплакало небо, заскавучало надривно й відразливо, наче хтось сіпнув струну *на велетенському контрабасі* (Ю.Бедзик); – Нічого працюється, весело!.. Якби ще хтось *на акордеоні* пригравав, зовсім було б непогано (О.Вишня).

Часто місцевий відмінок з прийменником *на* має синкретичне граматичне значення – обставини і додатка: Сліди маленьких ніг *на вогкому снігу* (М.Рильський); Ні, то не табун голубів пролетів над тобою і сів *на стерні*... (Є.Гуцало); У хмарнім небі із-за темних товщ Пробився промінь... Освітив берізки – заблискотіли *на листках бризки*... (А.Кацнельсон); Білі цуцики гуляють *на соломі* (М.Рильський); Зелений мох *на камені* росте (Д.Павличко); Щодня в подвір'я наше заліта Упертий дятел. Сяде *на колоді* І стук та стук... (М.Рильський).

Місцевий відмінок з прийменником *на* зрідка може також виступати у функції неузгодженого означення: У цієї близенької рушник *на кілочку*, А в тієї далекої брови *на шнурочку* (Народна пісня); Мені шиють шубу *на сибірському лисі* з місцевого сукна (Н.Рибак).

Названі функції місцевого відмінка з прийменником *на* у структурі речення не вичерпують як дуже широкого семантичного діапазону іменників, так і тих смислових відношень, у яких вони можуть перебувати з іншими словами в реченні, виконуючи роль того чи іншого його члена. У відмінковій системі української мови місцевий відмінок використовується переважно у другорядних синтаксичних функціях [9, 61], виражаючи насамперед локально-просторові характеристики дії чи стану. Але разом з тим у цій відмінковій формі іменники з прийменником *на* можуть мати й інші значення.

Матеріал статті дасть змогу уточнити або ширше представити значення місцевого відмінка з прийменником *на* у граматиці, а також допоможе зорієнтуватися у визначенні синтаксичної функції цієї граматичної форми.

Література:

1. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – Морфологія. – К.: Либідь, 1993. – 335 с.
2. Іван Вихованець, Катерина Городенська. Теоретична морфологія української мови. – К.: Пульсари, 2004. – 399 с.
3. Іван Вихованець, Катерина Городенська. Теоретична морфологія української мови. – К.: Пульсари, 2004. – 399 с.
4. Козачук Г.О. Місцевий відмінок з прийменником *в* у структурі речення // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова. – Серія 10. – Проблеми граматики і лексикології української мови. – Вип.1, 2005. – с.8–13.

5. Кучеренко І.К. Теоретичні питання граматики української мови. Морфологія. – К.: Видавництво Київського університету, 1961. – Ч.І – 172 с.
6. Кучеренко І.К. Теоретичні питання граматики української мови. Морфологія. – К.: Видавництво Київського університету, 1961. – Ч.І – 172 с.
7. Плющ М.Я. Категорії суб'єкта і об'єкта в структурі простого речення. – К.: Вища школа, 1986. – 175 с.
8. Сучасна українська літературна мова. За редакцією М.Я.Плющ. – К.: Вища школа, 2005. – 430 с.
9. Русановский В.М., Жовтобрюх М.А., Городенская Е.Г., Грищенко А.А. Украинская грамматика. – К.: Наукова думка, 1986. – 360 с.
10. Русская грамматика. – М.: Наука, 1980. – Ч.І – 783 с.
11. Степаненко М.І. Семантичне навантаження прийменників *над, понад, вище, поверх, зверху, зверх, верх* у структурі речень із правобічним поширювачем локативно-статичного типу // Проблеми фонетики, функціональної граматики й лінгводидактики: Зб.наукових праць . – Полтава, 2003. – с.60–75.

О.І.Леута

ПОЛЕ ДІЄСЛІВНИХ РЕЧЕНЬ ЯК ЛІНГВІСТИЧНИЙ КОНСТРУКТ

Принцип системності, який є одним з головних показників мовної організації, у граматиці виявляється у її членуванні на певні підсистеми, рівні, у межах яких виділяються відповідні одиниці, класи, категорії. Така побудова граматики дає можливість розкрити особливості форм і значень у межах кожної підсистеми.

Разом з тим, рівневе дослідження мови має свої недоліки. Аналіз концентрується у визначеному колі окремих граматичних одиниць, класів і категорій, тому комплексний розгляд подібних значень, які виражаються різноструктурними засобами, стає неможливим. Характеристики значень, які об'єднуються у межах певної семантичної категорії, виявляються розпорошеними між різними розділами граматики.

Саме потребою інтеграції різнорівневих мовних засобів у комплексних лінгвістичних дослідженнях було зумовлено формування й активний розвиток функціонального підходу, який дав можливість об'єднати одиниці на базі спільності їх функцій. Предметом аналізу стають єдності, що мають функціональну основу, найчастіше поля.

Концепція польової структури мови, особливо її синтаксичного рівня, набула значного поширення у сучасних лінгвістичних дослідженнях (І.Вихованець, О.Бондарко, Г.Золотова, В.Гак, М.Шелякін, Г.Сильницький, В.Храковський та ін.).

На думку В.Гака (8:11), польова організація усієї системи мови зумовлена її асиметрією, яка виявляється у таких фактах: а) нерівномірності розвитку аналогічних ланок системи; б) неповноті системи; в) неоднорідності ланок.